

Älvsborgarna

NR 1 • 2012

Göteborgs garnison – med allmänheten – i tiden

- Europas Maritima Dag
- Garnisonens dag
- Försvarsmaktsdagar

- Rådsverksamheten i EBG
- Nygamla Strb 90 till Göteborg
- Kamratföreningarnas sidor

Rekrytering och chefsförsörjning en stor utmaning!

Hemvärnet utgör nästan hälften av insatsorganisationens totala personalstyrka på 48.000 män och kvinnor. Med dessa volymer är fortsatt rekrytering vår stora utmaning. Detta gör vi genom att försöka hitta de som genomfört en traditionell värnpliktsutbildning och ännu inte finns i våra förband. Under våren har vi deltagit med rekryteringsgrupper vid ett antal evenemang inom vårt område. Fortsatt ger detta ett gott resultat, men troligen kommer den stora volymen att komma från våra nya utbildningar. Under 2012 kommer Elfsborgsgruppen att utbilda cirka 150 GMU-soldater (Grundläggande Militär Utbildning) till våra förband. Detta gör vi i fyra omgångar och den första omgången avslutade sin utbildning den 27 april och genomförde sin första förbandsövning med 42 hemvärnsbataljonen redan 24 till 27 maj med mycket bra resultat. Omgång två är just nu under utbildning och klara till midsommar. Under sommaren genomförs en GMU som passas in mellan högskolornas terminer. Här hoppas vi mycket på att kunna nå de killar och tjejer som vill bidra till landets försvar utan att behöva göra ett studieuppehåll. Under hösten utbildas den sista omgången i denna serie och med det hoppas vi att ha rekryterat och utbildat en ny pluton till var och en av våra fyra bataljoner.

Med det nya systemet för utbildning kommer en annan stor utmaning, chefsförsörjning till förbanden. GMU leder till att få grundlagd duglighet som soldat, men här tror jag att det är viktigt att tidigt identifiera de som vill och har förmågan att fortsätta att utbilda sig till att bli våra nya chefer. Detta kräver ett attraktivt system som går att kombinera med den civila gärningen och samtidigt ge den utbildningsnivå och erfarenheter som våra soldater kräver. Idag har våra bataljoner mycket dugliga chefer på alla nivåer, många med gedigen erfarenhet både från nationell- och internationell tjänst. Jag vågar här sticka ut hakan och säga att här har vi lyckats väl, ja kanske rentav har vi den bästa laguppställningen i landet! Men magasinet med dugliga och välutbildade chefer är snart slut och nyckeln till att fortsatt kunna rekrytera och hålla en hög kvalitet på våra förband är att hitta ett riktigt smart system för chefsförsörjningen på alla nivåer.

Systemet med KFÖ (Krigsförbandsövning) har från 2012 blivit det permanenta systemet för utbildning av våra bataljoner. Försöken är avslutade och Rikshemvärnschefen har fått de svar och den effekt han önskat med systemet. Över landet har vi nu 40 bataljoner med god uppfyllnad och bra kvalitet. Fyra av dessa utbildar vi vid Elfsborgsgruppen.

Under våren har vi genomfört KFÖ med två bataljoner och SÖF (Särskild Övning Förband) med två bataljoner. Uppfyllanden i förbanden ökar och deltagandet vid övningarna är bra. Under 2012 har vi fokuserat mycket på soldaten och gruppen under våra övningar. Detta fungerar nu mycket bra och kommande år skall vi genomföra ett antal förbandsövningar med plutonen i fokus. Vi kommer under vecka 317 att genomföra en övning både på vatten och på land i och i anslutning till Göteborgs hamn med 41:a och 43:e bataljonen, 42:a och 44:e kommer under övningen delta med kaderstab. Förbanden kommer att ledas av garnisonschefen, överste Mikael Åkerström. Vi hoppas och tror att övriga myndigheter och förband i Göteborg kommer att delta i övningen.

Jag har tidigare beskrivit utmaningen med att rekrytera ny personal till våra förband. Detta måste vi lyckas med för att få en bra återväxt, men det är lika viktigt att vårda det vi har. Detta gör vi med en god gemenskap och bra genomförda övningar, för då blir vi alla goda rekryterare genom att sprida bra information om våra förband.

Regionala staber har ni säkert hört en hel del om och dessa är nu under rekrytering. För vår del kommer staben att placeras i Skövde och utgöra insatsledning för våra fyra bataljoner. Mera om detta kommer jag att beskriva i nästa nummer av tidningen.

Jag vill avslutningsvis rikta ett särskilt tack till mina medarbetare vid Elfsborgsgruppen och Garnisonskompaniet som med en mycket liten organisation och hög arbetsbelastning alltid levererar bra utbildning. 2013 kommer vår organisation att öka med fem utbildningsbefäl och förhoppningsvis ökar det vår förmåga ytterligare att leverera riktigt bra övningar till förbanden.

Till er som är en del i våra förband eller som stödjer vårt gemensamma mål att kunna leverera dugliga och välfyllda förband till Göteborgs- och Sjuhäradsbygden vill jag passa på att önska – en riktigt trevlig sommar!

Lars-Gunnar Olsson
C Elfsborgsgruppen

Foto: Eva Blackenfält

KONTAKTUPPGIFTER TIDNINGSUPPGIFTER

Älvsborgarna är ett samarbete mellan Göteborgs garnison/ Försvarsmedicincentrum, Elfsborgsgruppen (kontaktperson Hanseman Samuelsson, tel 031-69 21 82), Kungliga Älvsborgs Regementets Kamratförening (kontaktperson Lars Rehn, tel 033-41 49 43) och Göteborgs Garnisons kamratförening (kontaktperson Kaj Modig, tel 031-26 54 80).

Ansvarig utgivare är Bo Andersson.

Redaktör är Peter Andersson/
Erik Pousar, Göteborgs garnison, Box 5155,
426 05 V Frölunda.

Omslagsbilden visar Garnisonens och Danska Marinehjemmevärnets uppvisning på Europas Maritima Dag vid Eriksberg den 20 maj. Bilden jämte ett antal andra i detta nummer har tagits av Ulrika Roos, informationschef vid Försvarsmedicincentrum och Göteborgs garnison.

Solen skiner på Göteborgs garnison...

Likt solen går upp varje morgon är det lika självklart att vi inom Göteborgs garnison skall utkomma med ett sommarnummer av tidningen Älvsborgarna. Om solen alltid skiner på en göteborgare, så måste jag faktiskt meddela en sak; vi firar 70 år på Kärningberget i år. Nu är det alltid vanskligt att leka med årtal, men beslutet om inrättandet av Älvsborgs kustartilleriregemente, dåvarande KA 4, skapades genom 1942 års försvarsordning.

KA 4 började sättas upp den första oktober detta år under ledning av överste Kolmodin. Kasernerna för KA 4 blev etappvis klara fram till 1948 och den första byggnaden som blev klar var kanslihuset. Jag tycker att det är viktigt att veta varifrån man påbörjar sin färd, annars föreligger det en risk att inte nå slutdestinationen. Enligt min mening finns det ingen sjöman som startar färden över de sju haven utan att ha en sista referenspunkt bakåt – det kan bli lite svårt med den döda räkningen annars. Ja, ni förstår själva...

Jag har nu varit chef för Försvarsmedicencentrum i lite mer än ett år nu. Det som jag ofta möter i mina kontakter, både inom och utom myndigheten, är hur snabbt den intresserade tolkar min befattnings benämning till något som är ganska långt från vår verklighet.

För mig är hemvärnsrörelsen, med 41:a-44:e hemvärnsbataljonerna, ett av mina tre prioriterade ansvarområden. De två andra ansvarområdena är att företräda Försvarsmedicin inom och utom Försvarsmakten och att utveckla Göteborgs garnison till en hållbar, framsynt och effektiv organisation, där även mark- och anläggningsärenden inom södra Sverige igår.

Jag har tillsammans med min ledningsgrupp valt att vårt gemensamma synsätt utgår från devisen ”allt för soldaten och sjömannen”, vilket jag hoppas också överensstämmer gentemot de krav som ni ställer, och skall ställa, på mig och min organisation. Jag vill i detta forum uttrycka mitt gillande till chefen Elfsborgsgruppen med sin personal för det engagemang som ni varje dag på året visar för att leverera effekt till hemvärnsbataljonerna.

Jag vill också uttrycka min respekt till Hemvärnsrådet som möjliggör att medinflytandet, själva basen för att hemvärnsrörelsen, fungerar så bra här i Göteborg och Borås.

Dessutom till er alla som representanter i olika sammanhang vill jag sända ut ett stort tack till hela hemvärnsrörelsen för att ni finns – för ni alla utgör en viktig och betydande del av vår samlade försvarsförmåga.

Inom Göteborgs garnison finns bland

Chefen för FömedC och Göteborgs garnison, Mikael Åkerström förtöjer. Bild Ulrika Roos

annat personal från amfibiekåren, Marinbasen, FMTM och P 4. Här arbetar sjöbrevare, läkare, sjuksköterskor, tandläkare, båtförare, tekniker, generalister, specialister och många andra yrkeskategorier. Om man samlar alla kompetenser så inser man snabbt att garnisonens olikheter är vår styrka och jag vill att alla skall känna att ni är en delmängd av denna underbara vänskapskrets och kunskapsbas.

Under våren har vi anordnat ett stort evenemang, Garnisonens dag i Göteborg, och deltagit i ett annat stort evenemang, Europas Maritima Dag. Båda tillställningarna var enligt min mening succéartade och jag vill passa på att tacka alla som deltog från frivil-

ligföreningar och organisationer. Härmed hoppas jag att jag inte glömt någon.

Just nu pågår Försvarsmaktens omstrukturering för att kunna inta den nya organisationen till den första januari 2013. Hur denna process ser ut och framför allt hur utfallet blir ber jag att få återkomma till, men en sak är säker: Till nämnda datum kommer vi här i Göteborg att med förnyad – och troligtvis utökad – kraft kunna ta oss an våra uppgifter.

MED DESSA ENKLA ORD vill jag önska er alla en trevlig sommar 2012 och väl mött igen till hösten.

Mikael Åkerström

European Maritime Day 2012

European Maritime Day är ett tillfälle som uppmärksammas runt om i Europa, inte minst av alla som är verksamma inom fiskeri- och shippingbranschen. I år hölls evenemanget 20-22 maj med Göteborg som värd för den fackkonferens som lockar politiker och fackfolk från hela Europa. Det diskuteras problem och möjligheter inom ramen för säkerhet, miljö och ekonomi. Samtidigt anordnades aktiviteter för att uppmärksamma dagen i flera europeiska länder.

Göteborgs garnison med deltagande enheter ur FörmedC stab (J1), Amf 1, Elfsborgsgruppen inklusive Garnisonskompaniet fick under söndagen (Europas Maritima dag 2012) på Eriksberg – under strålande sol som kändes som den första riktiga sommardagen (+29°) – möjlighet till att visa delar av sin verksamhet, där det förutom rekrytering och informations-spridning gavs möjlighet till att besöka och titta närmare på båtar ur Skärgårdsbataljonen samt Amf 1. Ett mycket uppskattat moment under dagen var det musikaliska inslag som Hemvärnets musikkår Göteborg stod för och som på ett smakfullt sätt ”ramade” in vår verksamhet på Eriksberg.

Göteborgs garnisons deltagande i EMD påbörjades dock fysiskt redan under fredagen då vi fick ta emot 124 Flottiljen ur det Danska Marina Hemvärnet, baserat i Århus, som representerade med två fartyg; MHV 908 Brigaden och MHV 851 Sabotøren. Huvuduppgifter för denna enhet är att bedriva sjöräddning (SAR), miljöinsatser, Sea traffic control samt agera plattform för polis, tull m.fl.

Det Danska Marinehjemmeværnet är uppbyggt på ett ideellt deltagande från sin personal, vilket innebär att de inte får någon ersättning då de tjänstgör. Varje fartyg har tre besättningar som arbetar efter ett rullande schema. De två utvalda besättningarna som fick möjligheten att besöka Göteborg hade ett genomsnittlig årlig tjänstgöring om 400 timmar/person.

Undertecknad som representant för Skärgårdsbataljonen fick förmånen att agera som LO (förbindelseofficer) under det danska besöket. Under tiden fram till söndagens publika EMD-event fick besättningarna möjlighet att uppleva vad Göteborg kan erbjuda i form av en specialchartrad sightseeingtur med Paddan, besök på Sjöfartsmuseet, transport med StrB90 till Älvsborgsmässen på Kåringberget för en gemensam middag.

Efter söndagens verksamhet på Eriksberg bjöd det danska besöket in till middag på

fartygens akterdäck, där speciellt inbjudna fick möjlighet till att känna av våra gästers tacksamhet och glädje över Garnisonens mottagande.

Vid frågan vad de uppskattade mest under vistelsen så blev svaren:

– Strb90 i högfart (deras fartygs maxhastighet är 13 knop)

– Middag på vår underbara ”hemvärns-gård”?!

– Möjligheten till att få deltaga med sina fartyg och tillsammans med Göteborgs garnison genomföra Open Ship under EMD. Samt inte minst Sveriges underbara väder.

M/S Brigadens fartygschef, premiärlöjtnant Steen Trolles ord före avfärden var:

– Det vi sett av förbandets materiel och kompetens är imponerande och ni är mycket välkomna att besöka oss i Århus, framför allt om ni har möjlighet att lämna kvar några av era stridsbåtar när ni åker hem igen.

Vi kommer att få återse Garnisonens nyfunna vänner redan 2013 då de är inbjudna till att delta när Sjövärns-skåren fyller 100 år. Det ger nya möjligheter att återigen besöka de tekniskt imponerande fartygen för den som missade detta tillfället.

*Mj Tony Sundberg,
Skärgårdsbataljonen*

Våra danska besökare MHV908 Brigaden samt MHV851 Sabotøren visade bl.a. upp sina sjöräddningsfärdigheter. Bild Ulrika Roos.

GIIA Fotfänika under uppvisning vid Klippan

När familjen drog i fält

moderna västerländska arméer är numera kvinnliga soldater en allt vanligare syn, men under 1900-talets största del var militärlivet, ja livet i fält en närmast exklusiv manlig domän och uppfattades som en naturlig sådan. Men att så inte alltid varit fallet visar historien och det var egentligen först under 1800-talet som man mer eller mindre drev ut civila ur fältlägren. Högre befäl hade länge klagat över att man hade så många munnar att mätta och att kvinnorna som följde armén var prostituerade och lycksokerskor, men naturligtvis inte officerarnas hustrur, för det var ju en helt annan fråga.

Denna idé om att de civila som följde arméerna bestod främst av löst folk av båda könen och deras avkomma lever kvar. Sanningen är att visst fanns det både krämare och lycksokerskor som hängde på arméerna, men de flesta kvinnor och barn som följde med var familjemedlemmar till soldaterna. Hur långt tillbaka detta räcker i tid är oklart, eftersom dessa människor inte räknades till arméernas stridande del, och därför inte var av militärt intresse att hålla koll på, men samtidigt något som flera såg som så normalt att det inte var något man tog upp annat än i speciella fall.

I Sverige verkar man inte ha ägnat familjen i fält något intresse, kanske för att svenska fälttåg under medeltid och fram till 1500-talet ofta var begränsade och mycket som skedde var strider i Sverige och i det direkta närområdet. En styrka bondesoldater låg inte i fält så länge och de behövde någon hemma som såg till gården. Men när Sverige började sträva efter en stormaktställning och senare gav sig in i det 30-åriga kriget på 1600-talet blev läget ett helt annat. Värvade soldater, alltså sådana som hade soldatyrket som sin

livsstil och arbete, hade sällan något hem som behövde skötas, eller om de ändå hade det så var det inget som kunde livnära en familj. Uppbådade svenska och finska bondsöner var kanske inte gifta, men dessa hade kanske ändå en torva som behövde skötas. Men även bland dessa kom ibland fruar och barn att följa med, eller så gifte de sig under resans gång. I den svenska armén under Gustav II Adolf var reglerna dessutom väldigt stränga. Prostituerade och andra "lösa" kvinnor avvisades helt, men samtidigt såg man gärna att soldaterna gifte sig.

"All styrka från fotfolket"

En omistlig del av armén

Många regementschefer ansåg att soldaternas fruar och barn var en vital del av deras regemente. De skötte tvätt, lagade mat, tog hand om hästar och andra djur, somliga körde vagnar och tog hand om allt det som måste skötas för att soldaterna skulle överleva, ja även enklare sjukvård. Flera befäl ansåg också att det fanns en moralisk styrka i att soldaterna hade en familj, var mer stadgade och förhoppningsvis ansvarstagande. Dessutom kunde vetskapen om att trossen, som den civila delen av armén kallades, var

hotad påverka soldater att slåss hårdare för att förhindra att deras nära och kära föll i fiendehänder. När Wallenstein beslöt att ta strid mot Gustav II Adolf vid Lützen den 6 november 1632, var det för att han ville rädda sin tross. Att han dessutom lyckades att hejda ett totalt sammanbrott när svenskarna sent om sidos lyckats överflygla den kejsrerliga armén berodde nog till viss del på att trossen fortfarande var under avmarsch och att de kejsrerliga soldaterna höll stånd ännu ett slag. Kanske hade slaget haft en annan utgång, rentav blivit en mer tydlig svensk seger, om inte den kejsrerliga trossen befunnit sig mitt ibland armén och tvingade soldaterna att ta upp striden?

Soldathustrur och barn var dessutom inte endast passiva följeslagare i kriget. Snarare kan man se på soldaten och soldathustrun som en enhet runt vilken armén egentligen var uppbyggd och bägge heltidsarbetande med att hålla igång krigsmaskineriet. Kvinnorna var inte främmande för att delta i plundringen efter ett vunnet slag eller framgångsrik belägring och knappast främmande för att bruka våld om det krävdes, exempelvis mot sårade fiender. Pojkar omnämns ofta som hantlangare vid artilleri, där man ibland kunde återfinna kvinnor under vissa omständigheter. Att kvinnor skulle strida i linjen var otänkbart för ett 1600-tals medvetande, men handräckning var inte direkt en stridshandling. Pojkar kunde också bli anställda som drängar av soldater som kanske saknade en kvinnlig följeslagare eller helt enkelt hade så mycket saker att hålla reda på att han och hustrun behövde extra hjälp.

Även äldre avdankade soldater kunde bli kvar i trossen, eftersom det ofta inte fanns någon annanstans att gå. Samtidigt kunde de fortfarande vara till nytta på många sätt och vis. Under 1600-talets många och ständiga krig kunde generationer leva och dö inom arméerna då soldaters barn ofta gifte sig med varandra, speciellt inom yrkesförbanden. Utskrivna soldater som överlevde återvände oftast hem om de kunde, men en del hade kanske skrivits ut i unga år och kände egentligen inget annat liv. Var det då inte naturligt att istället för att bli hemförlovad låta sig värvas till ett annat regemente?

Familjeförening

För Gustav II Adolfs fotfänika i Göteborg – GIIA – är det otänkbart och ohistoriskt att inte kunna visa upp Gustav II Adolfs armé som den verkliga tedde sig med män, kvinnor och barn, gamla, unga och brokiga. Trots allt bestod soldaternas liv till ytterst liten del

av de stora fältslagen och belägringarna som man skrev så mycket om. Att man gjorde det berodde just på att de var ovanliga händelser som bröt mot det normala livet i fält. Ett liv som bestod av patrullering, skärmytslingar, plundring, marscher, matlagning, persedelvård, mödor och sorger, men även av glädje, spel och barnskrik.

Föreningen GIIA startade 1996 av ett antal medlemmar ur andra militärkulturhistoriska föreningar i Göteborgsområdet. Sedan dess har föreningen försökt att på bästa sätt visa upp liv och leverne från tiden runt Göteborgs grundande. Detta gör vi genom årligen förekommande evenemang i närområdet men även inom och utanför landets gränser. De utländska uppdragen har hittills främst sträckt sig till Tyskland, men vi har ofta gjort uppvisningar runt omkring i de övriga nordiska länderna. Sedan 1999 har vi även varit medlemmar i Riksförbundet Sveriges Militärkulturhistoriska Föreningar som likt Riksidrottsförbundet hjälper och stödjer liknande föreningar runt omkring i landet.

Föreningen i Stralsund 2004

OM DETTA LÅTER som något du skulle vilja veta mer om, eller kanske vilja ta aktiv del i, så tveka inte att kontakta oss så berättar

vi mer. Kontaktvägar finner man enklast på föreningens hemsida; www.giia.nu

Mattias A. Niord

Besök Försvarsmaktsdagarna i Göteborg!

Amfibiesoldater vid GöteborgsOperan. Stridsfordon föreläsningssgrupperade vid Bältesspannarparken. Marschmusik som flödar ut över Gustav Adolfs Torg – det är dags för spännande Försvarsmaktsdagar i Göteborg fredagen den 31 augusti och lördagen den 1 september!

Intresset i Göteborg för Försvarsmakten är mycket stort. Det visar inte minst succén med Garnisonens Dag den 26 maj, där drygt 10.000 människor besökte Kåringberget. När sommaren övergår till höst genomförs därför Försvarsmaktsdagarna i centrala Göteborg.

För att exponera Försvarsmaktens fulla bredd visar förband ur Armén, Marinen och Flygvapnet tillsammans med Hemvärnet upp ett axplock av materiel och förmågor.

Amfibieregementet kommer till exempel att finnas vid Göteborgsoperan med delar av Bevakningsbåtskompaniet och Säkerhetskompani Sjö. Givetvis finns Elfsborgsgruppen också på plats med flera av sina hemvärnsenheter på Gustav Adolfs torg. Flygvapnet representeras av F7 som bland mycket annat kommer att visa en fullskalemodell av JAS 39 Gripen. Vid Bältesspannarparken kommer arméförbanden att visa upp stridsfordon CV 90, stridsvagn

122 och det fordonsmonterade luftvärnsspanningsradarsystemet PS90. Eftersom en Försvarsmedicincentrums kärnverksamheter är hälso- och sjukvård kommer vi också att visa hur vi arbetar med dessa frågor.

För den som vill veta mer om Försvarsmaktsdagarna rekommenderas ett besök på Försvarsmedicincentrums webbsida www.forsvarsmakten.se/fomedc

Välkommen till två spännande dagar tillsammans med Försvarsmakten i Göteborg!

Lennart Hammarstrand

På Gustav Adolfs torg vid en tidigare uppvisning

Garnisonens dag i Göteborg 2012

Då var äntligen dagen kommen – Garnisonens dag i Göteborg 2012 – som vi alla planerat för och förberett under stor del av våren. Inte sedan 2004 har en egentlig Garnisonens dag genomförts i Göteborg.

Grindarna har stått öppna i samband med flera andra evenemang som t ex Volvo Ocean Race och Ostindiefararens avresa och återkomst, men nu var det dags att visa vad vi egentligen håller på med innanför våra annars stängda grindar. De flesta som vi anställda, hemvärnssoldater och frivilligpersonal träffar på ”sta'n” faller snabbt kommentarer som ”Är inte det nedlagt?” när vi berättar om att vi jobbar eller är engagerade inom Försvarsmakten ute på Käringberget. ”Du menar KA4?” – ”Nej, jag menar Göteborgs garnison, det heter så numera”. ”Vad gör Ni där då?” – ”Kom ut till oss på Garnisonens dag den 26 maj så skall vi visa Dig!” Och det gjorde vi!

I strålände majsol och underbar försommarvärme tog vi alla emot våra nära och kära och visade också upp vår verksamhet för allmänheten. Försvarsmedicincentrum visade upp förbandsplatser, simuleringsutrustning, ambulansfordon och annan sjukvårdsutrustning. De båda marina förbanden tillhörande Amf 1 och 17 Amfibiebevakningsbåtskompaniet visade upp vapen, utrustning, båtar. De hade uppvisning i vissa givna situationer, samtidigt som man genomförde skarpa tester i samband med pågående soldatantagningar. 132. Säkerhetskompani Sjö förevisade sitt agerande i samband med realistiska stridsituationer, utnyttjande av hund, MP-ingripanden och hårdföra närkampsmoment. Hemvärnets insatsförband, den tredje stora aktören inom Garnisonen lyfte fram hur man med hjälp av frivilligorganisationerna löser uppgifter med motorcyklar (FMCK), hundar (SBK), flyg (FFK), radiosamband (FRO) och sjukvård (SRK). Veteran- och anhörigstödet har numera också sin givna plats i de sammanhang där vi profilerar Försvarsmakten och både Fredsbaskarna och Invidzonen fanns representerade denna dag.

Samarbetet med de olika civila krishanteringsmyndigheterna är sedan många år etablerat ute på Käringberget och både Kustbevakning, sjö- och flygräddning finns dessutom lokaliserade till Garnisonen. I hamnområdet kunde besökarna denna dag bland annat gå ombord och titta på en av Sjöpolisens båtar

Stort intresse för rib-båten efter uppvisningen på Älven. Bild Ulrika Roos.

och Räddningstjänstens i Storgöteborg nya brandbåt. Kustbevakningen skulle ha förevisat en av sina kustbevakningskryssare, men ett skarpt uppdrag kom emellan – sådant är livet för denna blåljuspersonal – alltid redo för insats!

Till de övriga stora publiktilldragelserna kunde vi annars räkna våra militärhistoriska traditionsföreningars pampiga stridsuppvisningar med både kavalleri, infanteri och artilleri genomförda med delar ur Bohus Elfsborgs Caroliner, Gustav II Adolfs Fotfänika och Westgöta Gustavianer. De som sedan ville ta del av lite modernare militärhistoria kunde efter dessa föreställningar vandra ner till Forthamnen och det välskötta KA4-museum för att där studera allt från en utgrupperad 12/80-pjäs (KARIN) och andra äldre vapensystem från Kustartilleriet till tidsautentiska förbandsplatser.

Pricken över i:et, som i så många andra militära eventsammanhang, var den musikaliska inramningen av dagen, vilken inte bara en, utan två musikkåror ur Hemvärdet stod för. Göteborgs och Borås Hemvärns musikkåror genomförde både enskilt och tillsammans ett antal alldeles förträffliga konserter under dagen runt om inom Garnisonen.

Vad gör man för övrigt för att hålla alla besökare glada och nöjda? Jo man ser till att det finns mat och dryck i överflöd tillgängligt på strategiska platser. Det sköttes på ett utmärkt sätt av Sodexo, Soldathemmet och delar av Hemvärdets förplägnadssida.

Dagen i sin helhet blev inte sämre av att

Statens Fastighetsverk samma dag öppnade upp ”hemliga rum” för allmänheten i, till Garnisonen angränsande, Oscar II:s fort i Långedrag. Grindarna hölls öppna mellan respektive område och besökare kunde röra sig fritt mellan de båda attraktionerna. Vilken del som lockade mest besökare låter sig vara osagt men helt klart är att det var ett mycket lyckat drag att samköra dessa event. Vi kunde lätt inse att våra gemensamma förväntningar införlivades med råge och ett besökarantal som gott och väl lär ha överstigit 10 000 personer.

Göteborgs garnison i tiden

Visst hade förväntningarna växt sig höga under tiden för våra förberedelser inför Garnisonens dag, men en del grymtningar hördes från leden då garnisonschefen, överste Mikael Åkerström, slog fast att Göteborgs garnison inte skulle spänna en, och inte två, utan tre bågar i syfte att lyfta fram Försvarsmakten i allmänhet och Göteborgs garnison i synnerhet. Eventen i fråga var förutom Garnisonens dag, European Maritime Day *) som skulle genomföras veckan innan Garnisonens dag och senare i höst Försvarsmaktens dag. Den initiala bristen på entusiasm inom Garnisonens enheter grundade sig inte på att eventen ansågs onödiga, utan kan mer härledas till att personalen upplever stor arbetsbelastning och känner oro inför den omorganisation av försvarsmaktens som skall genomföras under hösten. Förenklat innebär den förändringen att ett stort antal officerare

Regionale Sicherungs- und Unterstützungskräfte

För er som inte är tysktalande betyder rubriken "Regionala säkrings- och understödsstyrkor" och förkortas RSUKr. Liksom Sverige och övriga europeiska stater är Tyskland i slutskedet av den omstruktureringsprocess som påbörjades med murens fall 1989. I Tysklands fall är förändringarna minst lika omfattande som i Sverige och den samlade förbandsmassan i det förenade Tyskland inklusive amerikanska och andra utländska styrkor är på väg ner till 200.000 stående soldater. Detta kan jämföras med hösten 1989 då två miljoner stridsberedda soldater, uppdelat i NATO och Warsawa-pakten, stod redo för det tredje världskriget. Bakom dessa fanns ytterligare några miljoner beredda att skynda till.

Nedmonteringen av det tyska territorieförsvaret påbörjades på allvar 1992. I Västtyskland hade de stridande förbanden i denna organisation prefixet "Heimatsschutz" och var inte direkt underställda NATO utan utgjorde en nationell resurs. Dessa hemskyddsförband innefattade bl.a. 12 mekaniserade brigader, 12 infanteribrigader och 18 säkringsbataljoner. Jag hade själv nöjet att besöka 51. Hemskyddsbrigaden 1982 och var därefter lite stukad. Det visade sig nämligen att brigaden var permanent bemannad till 80% och hade 100 Leopard-stridsvagnar! 1992/1993 reducerades territorieförsvarsorganisationen till 45 hemskyddsbatalljoner, varav ett tiotal i f.d. Östtyskland. Förbanden var i realiteten motoriserade infanteribatalljoner och levde på arvet till 2006/2007, då de avvecklades.

Nu har den tyska ledningen beslutat att bygga upp en organisation som synes likna

våra nationella skyddsstyrkor. I ett första steg verkar målet vara att den 1 april 2013 organisera 25 förband, sannolikt av kompanistorlek. Initialt prioriteras förmågan att stödja samhället i övrigt. På sikt förväntas förbanden växa till minst bataljonsstorlek och skall liksom våra hemvärnsbataljoner också kunna stödja de mer vassa insatsförbanden. Eftersom Tyskland avskaffade värnplikten 2011 så återstår att se hur förbanden skall personalförsörjas. Mycket talar för att det blir en mix av f.d. yrkessoldater och soldater som genomgått en GMU-liknande utbildning. Avtalsmässigt torde det inte finnas något som liknar vårt hemvärnsavtal, utan mer troligt är att personalen har någon form av reservavtal och att förbanden i detta avseende blir att likna vid våra tidvis tjänstgörande förband.

Liksom sina territoriella föregångare torde de nyuppsatta förbanden knyta an till lokala militära traditioner. Notera att "tysk" för en tysk i första hand är ett kulturbegrepp. Den geografiska identiteten är mer snäv. För många tyskar är Förbundsrepubliken att jämföra med vad EU är för oss. Faktum är att förbundsländerna representeras av egna ambassader i förbundshuvudstaden Berlin. I grunden är man Bayrare, Sachsure, Thüringer, Baden-Württembergare

o.s.v. Alltså ett omvänt förhållande till oss som normalt i första hand är svenskar och i andra hand skåningar, värmlänningar o.s.v. Flera av dessa förbundsländer hade ända till 1919 egna arméer, vilka stred sida vid sida med den preussiska armén.

Låt oss hoppas att vi i en inte allt för avlägsen framtid kan bjuda in våra tyska motsvarigheter att delta i en av våra övningar. Nära till hands är att dessa i så fall kommer ifrån Landeskommando Schleswig-Holstein (LKdoSH). Det faktum att vi därvid kan föra en fana som obrutet burits av älvborgsförband sedan 1683 säger en del om våra länders skiftande öden.

Erik Pousar

"Ein Hauptfeldwebel, als Träger der Traditionsfahne des ehemaligen Heimatsschutzbataillon 56"

och civila kommer att placeras på specialistbefattningar. På sikt kommer sannolikt den tydligare uppdelning på generalister och specialister att upplevas som naturligt men i nuläget innebär förändringen mest osäkerhet och oro.

Under sådana omständigheter uppstår ofta en naturlig handlingsförlamning inom organisationen. Det är också då som ett kraftfullt och tydligt ledarskap är som mest efterfrågat. Garnisonschefen har därvidlag på ett mycket övertygande sätt markerat sin "stridsavsikt". Försvarsmaktens existens i Göteborg skall trots interna osäkerheter

befästas och framhållas för allmänheten, samtidigt som vi lägger grunden för fortsatt rekrytering till GMU och soldatyrket.

Två av de beslutade evenemangen är nu genomförda med mycket bra resultat. Många förtjänar beröm men klart är att ingen som tjänstgör vid Garnisonen har undgått att uppfatta chefens tydliga vilja. Det är bara "framåt" som gäller!

Arbetsbelastningen kommer att vara fortsatt hög, men vunna framgångar torde underlätta arbetet med att förbereda Försvarsmaktsdagarna den 31 augusti och 1 september. Ni som inte är direkt involverade

har också möjlighet att dra ert strå till stacken genom att hjälpa till med att sprida information om dagarna.

*Rol/Kn Peter Loewenstein
Projektledare Garnisonens dag 2012*

*) Göteborgs garnison var under European Maritime Day söndagen den 20 maj representerade av 17. Amfibiebevakningsbåtskompaniet och Göteborg Skärgårds Marina hemvärnsbataljon, som visade upp sina båtar och berättade om sin verksamhet för besökare längs Eriksbergskajerna.

Utbildningschefens reflektioner

Utbildning med goda resultat i en frivillig verksamhet kräver mycket; förutsättningar, engagemang och feedback. Mats Andersen, utbildningsansvarig på Elfsborgsgruppen beskriver verksamheten.

Hemvärnet har på kort tid genomgått en omfattande förändring och utveckling. Visserligen har organisationen minskats i antal bataljoner, men dessa är betydligt mer personalfyllda än tidigare. Inom kort skall insatser styras av de nya regionala staberna, vilket blir en innebär närmare ledningsvägar.

Nytt ersättningsystem och utbildningssystem har införts och KFÖ:er genomförs igen över hela landet som aldrig förr. Krigsförbandspecifikationerna (KFS) talar sitt tydliga språk; att statsmakterna vill ha mer ”pang för pengarna” ur organisationen till år 2014, då Försvarmakten skall ha organiserats till insatsförsvaret.

Materiel tillförs i form av nya minibussar, interngruppradiosystem (IGR), nya uniformspersedlar mm. När målsättningarna för denna utveckling inom kort börjar uppnås, så innebär det att Elfsborgsgruppen ansvarar för 10% av de Nationella Skyddsstyrkorna i Sverige. Vid närmare eftertanke så är det ett stort förtroende vi fått, vilket måste vårdas och övas med mycket hjärna och hjärta.

Elfsborgsgruppens mångfald av ingående typförband gör verksamheten intressant utöver det vanliga. Vi har tre ”vanliga” bataljoner och en marin bataljon. Inom dessa finns insatskompanier som har terrängbilar och bandvagnar, bevakningskompanier, under rättelsekompani med flygplan, väl utrustat båtkompani med stridsbåtar, g-båtar och trossfärjor, två hemvärnsmusikkårer och numera en speciell CBRN-pluton. Vidare ser vi en omfattande ungdomsverksamhet och flera aktiva frivillig-organisationer som jobbar parallellt med hemvärnet. Organisationen övar nästan hela året med olika delar. Personalens engagemang innebär ofta höga krav på bra övningsverksamhet. Dessa krav är inte alltid helt enkla att möta, eftersom resurser och tillgänglig tid inte alltid går hand i hand.

Förutsättningarna

För att våra soldater skall kunna öva effektivt är vi beroende av vissa förutsättningar. Utbildningsförutsättningar i vår militärgeografiska region är idag ganska bra, men

de kunde varit bättre. Vi har idag ett antal skjutfält inom korta avstånd som vi regelbundet övar på: Skärgården, Sisjön, Bråt, Remmene och Uddevalla. Vi har skjutbanor i Borås, Käringberget och Säve. Vi har också många skarpa skyddsobjekt och lämpliga ”övnings”-skyddsobjekt där vi kan utveckla vår huvudsakliga profession bevakning/skydd/ytövervakning. Här borde dock ansträngningar göras för att åtminstone bibehålla dagens övningsmark, eftersom vissa är i farozonen för att försvinna.

I takt med att hemvärnets rekrytering speglar sig i kompaniernas numerär, innebär det också automatiskt en kvalitetshöjning. Vi övar nu ofta med rätt personal i grupper och plutoner och vi har ganska bra uppfyllda sådana enheter. Från att förr ha varit ute på kompaniövning med femton man, ser vi nu ofta kompaniövningar inom Elfsborgsgruppen med runt 100 personer. Det speglar av sig i engagemanget hos både övningsledare och i egen personal inom kompanierna. Det är bra. Detta ökar givetvis kraven på att vi har fullgoda övningsområden. Förr kunde man ha skarpskjutning för kompani på Sisjön. Det går inte idag, eftersom riktiga kompanier med nära uppfyllt personal innebär att vi måste ha tillgång till mer övningssterräng än vad som varit fallet tidigare.

Instruktörer

Vi är ständigt beroende av kompetenta instruktörer för att möta KFÖ:er och SÖF:ar med övningar från bataljonschefs nivå, ner till varje enskild soldat. Vissa kompanier har kommit mycket långt med att utnyttja eget befäl inom kompaniet, vilka leder egen övningsverksamhet. Ett antal befäl inom hv-bataljon ställer ofta upp som instruktörer då ”grann”-bataljonen övar. Elfsborgsgruppen hade aldrig bemästrat bra övningsverksamhet om inte dessa elds själar ställde upp varje gång.

Vi har genomfört tre stycken instruktörskurser på nytt skjutreglemente för automatkarbin ”Skjut RAK” och skyddsvaktsinstruktörskurs enligt FMUndsäks nya utbildningsplan. Närmast genomförs instruktörs närkamp med ett 10-tal elever ur våra förband. Våra pistol- 88 instruktörer har genomfört fördjupningsutbildning. Vi kommer att genomföra en intern ”HALVAR”-instruktörsutbildning i februari 2013. Vi har haft ett antal elever på de instruktörsutbildningar som HvSS eller andra Utbildningsgrupper genomfört. Eftersom vi övar ofta finns många tillfällen på året då våra instruktörer kan bibehålla sin kompetens, genom att

Mats Andersen

leda övning skarpt. Ett flertal hemvärnsbefäl har dessutom tagit anställning som instruktör på GMU-plutonerna, vilket ger mycket erfarenhet då dessa senare återgår till tidigare tjänst inom förbanden. Att Försvarmakten satsar på Hemvärnet visas tydligt genom att den fasta bemanningen på Elfsborgsgruppens kader kommer öka från 2013 samt att Lv 6 kommer stödja Elfsborgsgruppen då våra övningar genomförs.

De senaste övningarna som Elfsborgsgruppen genomfört har varit ”back to basic”. Det har handlat om grundläggande strids-situationer (GSS) enligt SoldF. Man kan konstatera att boken efter tio år håller än och borde ligga på varje soldats nattduksbord. Ett lyckat koncept har också varit att hålla igång övningarna inom kompaninivå. Då har det blivit mest fart på övningen enligt feedbacken från soldaterna. Även om man har KFÖ för hel bataljon så kan man ändå arbeta med den inom kompaniets ram.

Storövning måste ändå kunna genomföras inom bataljon, speciellt då vi kör förbandsövning under taktiskt läge. Sådana övningar har ofta visat att luckor/väntan uppstår. Det är inte acceptabelt och måste angräpas på samma sätt som en vanlig befättnings-KFÖ med principen ”övning i övningen”. Soldater som visar intresse att göra mer tid som B-styrka och figuranter måste uppmuntras. Varje bataljon borde ha egen kader av figuranter på aktuell lista som kan användas både för egen övning och grannbataljonernas övning.

Engagemang och feedback

Feedback måste vi få in efter övningarna – det är viktigt! Om feedback på vårt sätt att genomföra övningarna saknas, kan vi inte höja vår egen nivå. Alla är vi ansvariga

Östergården i Bagaregården invigs 22 januari 1950

En epok har gått i graven

Den 22 januari 1950 invigdes under högtidliga former Östergården – hemvärnsgården på Landerigatan i Bagaregården. Hemvärnsområdet/kompaniet hade länge flyttat runt mellan olika adresser, men hade nu äntligen fått sin fasta bas.

Förbandet hade nu fått en av de mest kompletta hemvärnsgårdarna i Göteborg med ett flertal expeditioner, samlingsutrymmen,

för att utbildning och övning skall vara rätt. Man kan inte sitta med armarna i kors 361 dagar/år och förvänta sig att allt är serverat, då KFÖ:ns fyra dagar skall börja ätas igenom. Normalt avslutas varje övning med en "FIR" (First Impression Report) där cheferna ger sin första spontana feedback.

Planering inför övningar på senare tid har utvecklats till ett bra samarbete mellan Elfsborgsgruppen och förbanden, vilket också har visat sig genom goda resultat på övningarna. 100% nöjdhet efter övning har vi inte upplevt och kommer nog aldrig att göra, för det finns alltid de som ville ha mer eller annat. Kavla då upp era ärmar och delta i förberedelsearbetet så att vi tillsammans kommer att nå dit nästa gång

*Väl mött på övningarna!
Mats Andersen*

förråd, vårdlokaler mm. Byggnaderna var en gåva från SKF, men marken ägdes och ägs fortfarande av Göteborgs kommun. Förutom Östergården fanns Västergården som låg i Majorna, Södergården i Annedal och Norrgården vid Sälöfjordsgatan i Kyrkbyn på Hisingen. Norrgården var för övrigt skogsvaktarstuga för Rya skog innan den blev hemvärnsgård. De olika gårdarna styrdes av eldsjälur som t ex Kurt Eriksson på Östergården och Åke Dalkvist på Norrgården. Våldigt ofta bodde chefen på sin gård, vilket bla Kurt Eriksson gjorde.

Hemvärnsgårdarna i Göteborg var en plats där man samlades en gång i veckan för att umgås och bedriva utbildning. Då jag själv 14 år gammal började som hemvärnsgård i mitten på 80-talet var det alltid lika spännande att sitta och lyssna på hemvärnsgubbarna, när dom berättade om sina upplevelser från övningar och från 2:a världskriget. Kurt Eriksson berättade bl a ofta om sina upplevelser som sjöman under 2:a världskriget, då han deltog i den för Sverige så viktiga lejdtrafiken*).

I det moderna Hemvärdet har gårdarna i Göteborg spelat ut sin militära roll, då våra kompanier inte längre är knutna till ett speciellt område i staden. Insatskompanierna är dessutom en nationell resurs. Den 15 mars gick Östergården som den sista av de fyra gårdarna i graven.

Arrendet på marken gick ut vid årsskiftet

och kommunen kommer nu troligen att bygga ett dagis på platsen. Då det blev klart att kommunen ville ta över gården påbörjades ett arbete med att bevara ett stycke hemvärns- och försvarshistoria. När vi öppnade vissa utrymmen på gården insåg vi ganska snabbt att tiden hade stått stilla i många av dessa. Att gå in i vissa utrymmen var som att kliva in i 40-talet. Vi hittade allt från böcker och utbildningsmateriel till uniformer och materiel som representerade hela 1900-talet. Majoriteten av materielen var dock från tiden år 1940-1950.

Allt detta är nu bevarat och finns hos olika militärhistoriska föreningar och museer. En stor del finns också bevarat i byggnad 129 och är tänkt att pryda byggnaden i framtiden. Det finns numera också ett arkivrum i by 129, där böcker och dokumentation/listor från 40-talet och framåt finns bevarat för framtida forskning.

Det första som skall få pryda by 129 är den vapensköld som en gång prydde Östergården (vapenskölden syn på bilden). Från att ha prytt dåtidens hemvärnsgård skall nu vapenskölden få pryda nutidens hemvärnsbyggnad.

Robert Ferm

*) Lejdtrafik, transocean sjöfart som Sverige från 1940 upprätthöll genom avtal med de krigförande parterna. Avtalet förutsatte att fartygen följde bestämda rutter och inte förde kontraband. Rutterna var koncentrerade till Sydamerika och fick stor betydelse vår industri och folkhushållet.

Medinflytande inom Hemvärnet

Margareta Andersson är ledamot i Rikshemvärnsrådet, hemvärnsrådet inom Elfsborgsgruppen samt hemvärnsbataljonsrådet i Göteborgs Södra hemvärnsbataljon. Här skriver hon en ytterst pedagogisk artikel om det viktiga med rådsverksamheten och det medinflytande på verksamheten som varje hemvärnsoldat har möjlighet till.

En hemvärnsoldat sa till mig en gång att det där med medinflytande, det var bara trams: ”Ett gäng uvar som sitter och dunkar varandra i ryggen bara. Och inte får man någon information heller”. Vid tidpunkten för samtalet, som var för ett antal år sedan, hade jag själv inte skaffat mig – eller fått – någon information om vad medinflytandet inom Hemvärnet innebar för något. Något år senare fick jag information – massor – av min dåvarande ställföreträdande kompanichef, som själv varit engagerad i många år. Efter det så fanns det ingen anledning att försöka fjärma sig mot denna företeelse.

Under den tiden som jag själv varit engagerad i medinflytandeverksamheten har jag hört många synpunkter för, respektive emot: Några tycker det är onödigt, andra tycker det är livsnödvändigt, vissa struntar i att engagera sig för att de är ”livrädda att bli valda till något”. Vidare att det skulle vara svårt att få till möten, att det inget ger, men enligt andra att det ger oerhört mycket och så vidare. ”Jag är inte med i hemvärnet för att sitta på en massa möten”, som någon sa vid ett tillfälle.

Det är en synpunkt som man kan respektera. Men samma person kan i nästa andetag ondgöra sig över att han ingenting får veta, att det inte händer någonting vad gäller materietillförseln, att övningarna ibland inte är så bra som man önskat eller att övningar rentav ställts in på grund av pengabrist och vad anledningen till den bristen kan vara helt plötsligt. Eller att det tvärtom har varit suveräna övningar. Som hemvärnsoldat kan man ju ibland fundera på varför saker och ting inte blir som det var tänkt. Eller vad det var som gjorde att det fungerade alldeles eminent.

Du äger frågan

Jag har funderat mycket på vad det är som gör att vissa personer ryggas så fort ”medinflytande” nämns. En del av anledningarna är nämnda här ovan. Den springande punkten är troligen att hemvärnsoldaten i gemen saknar kunskap och information om vad medinflytande innebär. Där får hela

John Malki och Jan Andersson, 1:e och 2:e vice ordförande i EBG:s hemvärnsråd

hemvärnsorganisationen inklusive medinflytandeverksamheten ta på sig ansvaret. Hur många av er har exempelvis fått information om medinflytande på grundutbildningar, introduktioner eller av era chefer? Vissa av er har fått det – men långt ifrån alla. Därför ska vi informera mer om vad medinflytandet egentligen innebär.

Själva ordet medinflytande i sig är ju inte krångligt – med andra ord betyder det ”möjlighet att (jämfte andra) påverka utvecklingen”.

Medinflytandeverksamheten är inte någon obskyr sekt – det är något som är reglerat enligt förordning och något som vi är skyldiga att utföra. Vi är alla delaktiga i medinflytandet – följ med på en första etapp i en FAQ-resa kring medinflytandet.

Vad är det som reglerar medinflytandet?

Regeringen har uttryckt sin vilja kring medinflytandet i Hemvärnet med de Nationella skyddsstyrkorna genom Hemvärnsförordningen (SFS 1997:146).

Försvarsmakten har sedan brutit ner Hemvärnsförordningen till Försvarsmaktens föreskrifter (FFS 2007:3) om medinflytande inom hemvärnet. Information om detta finns även i Hemvärnets Handbok (HvH), som finns på www.hemvarnet.se.

Vad är syftet med medinflytande?

Medinflytandet ska syfta till delaktighet och motivation hos alla hemvärnsoldater. Dina kunskaper och idéer ska aktivt tas till vara. Därför ska medinflytandet börja på plutonsnivå, där de flesta idéer uppstår. Du som är

chef har kravet på dig att du ska utöva ett aktivt ledarskap, ett ledarskap som inbjuder till kreativitet. En av dina viktigaste uppgifter är att utveckla din personal. Det är därför chefen ska initiera arbetet och ta till vara på de idéer som dyker upp.

Vilka frågor arbetar man med inom medinflytandeverksamheten?

Medinflytande ska utövas av medinflytandeverksamheten på alla nivåer (mer om detta senare) i fråga om hemvärnsförbandens ekonomi, organisation, personal, utbildning, fredsoppgifter, materiel och lokaler (3 § FFS 2007:3).

Vad arbetar man inte med?

Medinflytandet får inte omfatta operativa eller taktiska frågor, såvida inte den operative chefen i Högkvarteret (eller den av denne utsedd) har beslutat att medinflytande får utövas i en viss fråga av operativ eller taktisk natur.

Hur ser organisationen ut?

Medinflytandet inom Hemvärnet ska utövas av följande organ:

- Hemvärnskompanistämman (hemvärnskompani eller hemvärnsbataljonsstab. Här väljs representanter till respektive råd)
- Hemvärnskompaniråd (valda representanter enligt ovan samt, i förekommande fall, representanter som varje berörd kommun utsett)
- Hemvärnsbataljonsråd (valda representanter ur samtliga kompanier inom

bataljonen samt kommunrepresentanter, om så är tillämpligt)

- Hemvärnsråd (valda representanter ur samtliga bataljoner inom utbildningsgruppsområdet)
- Rikshemvärnsting (valda representanter ur samtliga bataljoner och hemvärnsråd)
- Rikshemvärnsråd (valda representanter på tinget föreslagna från alla utbildningsgrupper som finns i Sverige)

Vad är plutonens roll i medinflytandet?

Inom plutonen, eller andra enheter som är underställda en kompanichef, ska medinflytandemöten hållas minst två gånger per år. Vid dessa möten ska förslag till ledamöter från plutonen i hemvärnskompaniråd beslutas och förslaget lämnas till hemvärnskompanistämman.

Vad innebär hemvärnskompanistämman?

Skall hållas årligen. Kallelse till hemvärnskompanistämman ska ske skriftligt genom personliga kallelser eller genom annonsering, senast 20 dagar före sammanträdesdagen. Extra hemvärnskompanistämman ska hållas efter beslut i hemvärnskompanirådet eller då minst en tredjedel av hemvärnets personal i det aktuella hemvärnskompaniet så begär. All hemvärnspersonal, hemvärnsungdom samt veteraner inom kompaniet får delta i kompanistämman. Närvarande personal som fyllt 18 år har rösträtt – alla deltagare har yttrande- och förslagsrätt. Stämman ska, på förslag från pluton eller likställd enhet, utse ledamöter med ersättare i hemvärnskompanirådet. Vidare ska man utse två ledamöter med ersättare till hemvärnsbataljonsrådet, fatta beslut beträffande motioner som har överlämnats till stämman och i övrigt besluta i andra viktiga medinflytandefrågor.

Vad innebär hemvärnskompaniråd?

Precis som ovan nämnda hemvärnskompanistämman så är hemvärnskompanirådet medinflytandeorganet inom ett hemvärnskompani eller en hemvärnsbataljonsstab. Kompanirådet består av de ledamöter som valts på hemvärnskompanistämman samt i förekommande fall ledamot som varje berörd kommun har utsett. Hemvärnskompanichefen är ordförande i kompanirådet. Utöver det arbete som nämnts i § 3 FFS 2007:3, ska kompanirådet vara det organ med vilket kompanichefen samråder i frågor om rekrytering och i frågor om att främja samarbetet med myndigheter och frivilliga försvarsorganisationer. Kompanirådet ska också medverka när underlag för kompaniets förbandsbudget och verksamhetsplaner utarbetas. Man ska också lämna förslag till hemvärnsbataljonsrådet om tilldelning av

hemvärnets utmärkelser utöver att förbereda den årliga hemvärnskompanistämman.

Vad innebär hemvärnsbataljonsråd?

Hemvärnsbataljonsrådet är medinflytandeorganet inom en hemvärnsbataljon. Bataljonsrådet består av chefen för hemvärnsbataljonen, hemvärnskompanicheferna och två ledamöter från varje hemvärnskompani, som utsetts av respektive kompanistämman. Även här kan ledamöter från berörda kommuner delta. Bataljonschefen är ordförande i bataljonsrådet. Utöver arbetet som nämns i 3 § FFS 2007:3 ska hemvärnsbataljonsrådet vara det organ med vilket bataljonschefen samråder i frågor om rekrytering och i frågor om att främja samarbetet med myndigheter och frivilliga försvarsorganisationer. Bataljonsrådet utser också ett ombud med ersättare till rikshemvärnstinget. Vidare är bataljonsrådet det organ som yttrar sig till chef för förband, eller chef för utbildningsgrupp, innan en hemvärnskompanichef förordnas inom bataljonen. Bataljonsrådet utser också två ledamöter med ersättare till Hemvärnsrådet, där även bataljonschefen är ledamot. Bataljonsrådet lämnar förslag till Hemvärnsrådet om tilldelning av hemvärnets utmärkelser.

I kommande nummer kommer vi närmare beskriva hur arbetet med medinflytande går till på hemvärnsråds- samt rikshemvärnsrådsnivå och vilka arbetsgrupper som finns inom ramen för Elfsborgsgruppens hemvärnsråd.

Informationen till och från rådsmötena på de olika nivåerna, då?

Där måste vi bli bättre – tror vi. Enligt reglerna ska de rådsledamöter, som valts av ett medinflytandeorgan, informera "sitt" medinflytandeorgan om dels de beslut som fattats vid ett rådsmöte, dels vad som i övrigt har avhandlats vid ett sådant möte. Varje möte protokollförs.

Det är här du som läsare kommer in. Vi vill veta vad du tycker – vad har du för erfarenhet av medinflytandet i din pluton, på ditt kompani eller i din bataljon? Får du tillräcklig information om vad som avhandlas på mötena? Vet du vilka som är "dina" representanter i de olika råden?

Berätta om sådant som fungerar bra och också om sådant som fungerar mindre bra. Dialogen måste hållas levande för att sådant som är mindre bra ska förbättras – det som redan är bra kan också bli ännu bättre. Det är något som vi alla måste hjälpas åt med.

Du kan höra av dig på mail (maggan.andersson67@hotmail.se) – observera ".se" i slutet av adressen.

Margareta Andersson

Jonny Lindergren mottar kunglig förtjänstmedalj av överste Åkerström

Högtidsmiddagen 2012

Fredagen den 1 juni avhölls Elfsborgsgruppens hemvärnsråds traditionella högtidsmiddag på Göteborgs garnisonsmäss. Ett trettiotal högtidsklädda personer var närvarande och bland de externa gästerna sågs bl.a Gunnar Dyhre och Geron Jansson med fruar från Föreningen för Göteborgs Försvar, Stefan Caplan, ledamot i Försvarsutskottet samt Erik Pousar från Göteborgs Garnison.

Samtliga rådsmedlemmar, ersättare till dessa, till rådet adjungerade personer samt medlemmar i arbetsgrupperna var inbjudna till middagen. Evenemanget anordnades genom hemvärnsrådets arbetsgrupp för högtidsmiddagen med Christina Peterson, Göteborgs Södra Hv-bataljon, som sammankallande. Mats Staffas, Sjövärnskåren, fungerade som kvällens toastmaster.

Elfsborgsgruppens hemvärnsråds ordförande, överste Mikael Åkerström, samt rådets 2:e vice ordförande, major Jan Andersson, förrättade högtidlig utdelning av medaljer till årets medaljörer.

De välförtjänta medaljörerna var i år:

- Ronny Lindergren, Göteborgs Norra Hv-bataljon, Hemvärnets kungliga förtjänstmedalj i silver
- Ingegerd Hermond, Göteborgs Södra Hv-bataljon, Hemvärnets förtjänstmedalj i silver
- Karl-Henrik Blücher, Göteborgs Södra Hv-bataljon, Hemvärnets förtjänstmedalj i silver.

Musikanter från Göteborgs Hemvärnsmusikkår stod för den andliga spisen, liksom personalen på garnisonsmässen, som bjöd på en utsökt tre-rätters middag. Färgbild på alla medaljörer på näst sista sidan.

Margareta Andersson

Ordföranden har ordet

Sverige har fått en ny Försvarsminister – en kvinna med rötter i försvaret! Karin Enström har blivit tillsatt av statsministern. Från en mycket entusiastisk men oerfaren försvarsminister till en som torde känna till Försvarsmakten. Hennes uttalanden visar än så länge inte på någon som helst kursändring. Hon påpekade vid en intervju att länderna i närområdet hade minskade försvarsutgifter. Sanningen är att bl a Norge och främst Ryssland ökar sina försvarsutgifter. Rysslands ökning är väldigt omfattande.

Försvarsministern har många svåra frågor att lösa. För att planerna för insatsorganisation skall kunna fullföljas och vara klar 2019 krävs tillskott av medel. Förutom detta krävs att rekryteringen lyckas och att soldaterna blir kvar i organisationen. Materielanskaffningen kan också bli problematisk. Ett fullföljande av denna kan konkurrera med den planerade övningsverksamheten.

Finland har i senaste Armé Nytt deklarerat att de ser den Allmänna Värnplikten som mera kostnadseffektiv än den lösning Sverige valt! Vi får förutom problemet med att få soldaterna att stanna kvar även problem med att bemanna ett alltför litet Hemvärn. Varför inte ge Rikshemvärnschefen en ny uppgift? Uppgiften att inom ramen för Allmän Värnplikt genomföra förkortad grundutbildning av soldater. Detta skulle dels förbättra rekryteringen av soldater, dels möjliggöra ökad rekrytering av hemvärnsmän/kvinnor som fast eller tidvis anställda.

Föreningen för Göteborgs Försvar inbjöd under april arméinspektören generalmajor

Berndt Grundevik att hålla föredrag om arméns utveckling. Han gav en ingående och positiv bild av arméns utveckling. Han poängterade särskilt att man förväntar sig mycket av de nyinrättade regionala staberna. De skall bl a samordna rekryteringen av soldater. En särskild stab skall inrättas på Gotland för att kunna säkerställa att försvaret där byggs upp vid behov.

Stridsvagnsförbanden på Gotland skall bemannas av tidvis tjänstgörande soldater. Dessa skall i största möjliga utsträckning rekryteras från Gotland. Vidare angav arméinspektören att försvarsplanläggningen tagit fart. Han pekade även på att brigadövningar har planerat genomföras i viktiga riktningar – Norr, Söder, Väster och Öster. Detta under den närmaste fyra-årsperioden.

Vår kamratförening fortsätter sin rekrytering. Tyvärr minskar en önskvärd ökning genom att flera av våra kamrater har avlidit. Arbetsgruppen för ett Museum har fullföljt den påbörjade inventeringen av museimateriel. Arbetet innebär bl a att få till stånd ett nära samarbete med Garnisonen i Göteborg samt med Borås stad.

Regementsmässen kräver underhåll och investeringar fortlöpande. Detta har kunnat ske med hjälp av sponsorer och Kamratgävor under året. Vi har ekonomin under kontroll, trots stora satsningar i köket. Dessa ger vår entreprenör möjlighet att hålla igång en god verksamhet. Genomförandet av fastställd planering för 2012 har fullföljts enligt plan.

Vi har haft förmånen att höra generallöjtnant Carl Björemans – f d MB syd. Han berättade om sina studier av Försvarsmak-

tens utveckling som han presenterat i sin bok "Försvarets förfall". En väldigt välskriven och helhetsbildande bok om utvecklingen av vårt försvar.

Överste Sven Wergård

Den planlagda resan i maj till Munkedal för studium av Global War Museum kunde ej genomföras, men ersattes av ett lyckat besök i Karlsborgs fästning. Detta under förtjänstfull ledning av Lars Rehn.

Ett segernamn på vår fana är Gadebusch 1712. I syfte att fira 300 års minnet planeras en resa till Gadebusch med omnejd 5 - 8 juli 2012. Vid festligheterna därstädes kommer en krans att läggas ned för att hedra de stupades minne. Elfsborgsgruppen kommer att delta i firandet med personal samt musikkår. Ur föreningen har 14 personer anmält sitt intresse att delta i minnet. Det finns fortfarande möjligheter att anmäla sig!

Styrelsen önskar Kamratföreningen ett fortsatt framgångsrikt år - 2012!

Sven Wergård, ordförande

Medverka i en utökad rekrytering av I 15 Kamratförening!

Medverka i rekrytering till Allmänna Försvars Föreningen via Föreningen för Göteborgs Försvar

Fristads officersmäss 200 år firas. Alla välkomna 6 oktober!

OFFICERSPAVLJONGEN PÅ FRISTAD hed (officersmässen) var det första huset som byggdes på heden och stod färdigt 1812, alltså för 200 år sedan. Detta uppmärksammas av Kamratföreningen tillsammans med Fristad Folkhögskola i samband med vår årliga "Regementsmarsch".

Under första delen av 1800-talet började det att byggas på heden. Inför flyttningen in till Borås 1914, fanns det åtskilliga byggnader färdiga, bl.a. baracker i två våningar, som tillsammans rymde åtta kompanier. Den gamla mässen finns kvar där den en gång byggdes och kallas numera för skolans "Högtidssal". Skyltar

på några av de slag som regementet utkämpat finns fortfarande på väggarna.

Allmänheten är hjärtligt välkommen lördagen den 6 oktober för att fira mässens 200 år samt de som så vill och kan, gå vår "Regementsmarsch". Ny sträckning på vissa ställen för att undvika en del besvärliga passager.

Program: Kl 09:00 öppnas den gamla mässen. Därinne har skolan tillsammans med hembygdsföreningen gjort en utställning. Skolan bjuder på kaffe mm. 09:30 talar Älvsborgs regementets sista chef, Matts Liljegren, skolans rektor Leila Pekkala om Folkhögskolan och Ann-Britt Boman från

Hembygdsföreningen om "Fristad på den tiden". Efter detta sker avlämning till Föreningens ordförande Sven Wergård, som startar marschen från Fristad med mål vid Laddatorpet vid gamla I15.

Under marschen finns 12 frågor att besvara, samt tillgång till dryck. Vid målet utspisas lunch. Anmälan för att delta i marschen kommer i särskilt utskick. Passa på och se den plats där vårt regemente en gång fanns och gör ett besök på dess gamla mäss.

Lars

I15:s Erik Röjd, sista chefen med befattning "Chef skjutfält o säkerhetsgrupp", berättar här historia om både Älvsborgs regemente och gamla A2. Vi får ta del av uppkomsten av Exercisheden, men framförallt Tånga och Remmene skjutfält.

Remmene hed

Under årtusenden har vår bygd varit bebodd och brukats. Många fornminnen vittnar om detta. Här finns gravrösen, resta stenar, fångstgropar och hällekitor. Torpruiner vittnar om ett hårt liv under böndernas, dåtida fattigvården samt senare Kronans börda. För att få klarhet i varför man en gång i tiden förlade ett skjutfält strax söder om Remmenedal, måste man börja med att återge delar av A2:s historia.

När Gustav II Adolf (både Borås och Göteborgs grundare) bestämde att Göteborg skulle anläggas på och omkring Otterhällarna, var han mycket tveksam till att själva staden skulle befästas. Borgarna krävde däremot att staden skulle omges av murar och ha en garnison.

A2-tiden i Göteborg, 1794-1895, hade sin övningsplats på nuvarande Heden och bedrev säkerligen även skarpskjutning med artilleri på ett antal platser där vi idag ser den utbyggda staden Göteborg. Efter att under ett antal år ha övat nära staden ordnades ett övningsområde vid Dösebacka i Romelanda.

Behovet av ett nytt övningsfält växte och Tånga Hed vid Vårgårda verkade mycket lämpligt. Närvaron av järnvägen och tillgång av bra vatten till alla förbandets hästar, var en bidragande orsak till valet av plats. Tånga

Hed togs i anspråk 1862 och var regementets övningsplats fram till förbandets nedläggning 1962.

Efter att ha övat på Tånga hed under ett tjugotal år uppstod behov av ny övningssträng, på grund av modernare utrustning i form av nya artilleripjäser med längre skottvidd. Valet föll på ett område söder om Remmenedal samhälle. Området invigdes 1884 och användes till en början som målområde. Pjäsplatserna var lokaliserade utanför skjutfältet, vilket innebar att många fastigheter fick utrymmas vid skjutningarna. Kring 1890 var de flesta gårdarna runt omkring inköpta.

Övningarna som förekom från slutet av 1800 talet fram till 1950 var en stor händelse i bygden och det berättas fortfarande av äldre personer om dessa tilldragelser. Marschen från Göteborg till Tånga skedde årligen. Dagen före kördes kanoner och fordon ned till Exercisheden och fördelades på batteriernas uppställningsplatser, varjämte vakter utsattes. Kl 07:00 påföljande morgon selades hästarna, reds ut till Heden och spändes an. Därefter skedde avlämning till batterichefen. Slutligen mottog divisionscheferna sina batterier och styrkorna lämnades av till regementschefen. Korum hölls, varpå alla trumpetare kallades fram till täten och marschen anträdades, under det att trumpetarna blåste generalmarsch.

Lösryttare och kuskar satt med dragna

sablar i stram hållning på fordonen då marschen gick genom staden upp mot Härlanda, där "Lediga", "Gevär in" och "Formering till tåg" kommenderades. När truppen nåde Nääs slott gick marschen genom den långa allén under trumpetsignaler. Vid Nääs slogs bivack. Officerarna inbjöds till middag på slottet och manskapet bjöds på öl, en halvtunna till varje batteri.

Påföljande dag fortsatte marschen. "Nu kommer knekta te Hea" – ryktet spred sig som en löpeld i Vårgårdatrakten. På Vårgårda herrgård hissades flaggan och några småpojkar skickades iväg för att möta och sedan full fart hem för att varsko. Det gällde att vara på plats för att vinka till gamla bekanta. Artilleristerna var visserligen gråa av vägdamm och såg rätt trötta ut efter den långa marschen, men var i alla fall dagens hjältar. Man var omätligt stolt, då någon av officerarna red fram till grinden för att hälsa.

Ankomsten till Vårgårda och Remmene hade stor betydelse för orten, främst genom att förbandets behov av förnödenheter i form av ved, hö och halm samt inte minst logi till befälet. Vidare spenderade manskapet säkert några kronor på kaffe och väfflor, som serverades av ortens unga damer. Danserna, som ordnades i Tångahemmet, var säkert inte uppskattade av den manliga ortsbefolkningen.

De övningar som bedrevs vid denna tid, var ofta förlagda till hösten och kunde pågå under längre eller kortare tid. De skolor som fanns på A2, var ofta förlagda till Tånga under sommartid och det förekom även övningar med andra förband.

Det sista kanonskottet från Tånga hed ägde rum 16 mars 1962 och avfyrades av dåvarande regementschefen överste Nils Holmstedt. Efter det att A2 lades ner övertogs förvaltningen av Tånga och Remmene skjutfält av Lv 6 fram till 1968 och därefter av I15.

Erik Röjd I15

Faktaunderlag: Boken Kvibergs kaserner, A2 kamratförening. Fortsättning nästa nummer, som då handlar om I15-tiden.

Erik Röjd avfyrrar det sista kanonskottet på Remmene iförd tidsriktig uniform

Tacksamt mottagna kamratgåvor

Roy Karlsson	Borås
Esquil Johansson	Bollebygd
Esquil Johansson	Bollebygd
Lennart Skoglund	Viskafors
Lars-Erik Knutsson	Marstrand
Esquil Johansson	Bollebygd
Glenn Altsten	Borås
Bengt Kjellberg	Kungsängen
Christer Andersson	Borås
Rolf Lindgren	Billdal
Sven-Gösta Svensson	Borås
Jan Palmén	Sjömarken
Falco Guldenpfennig	Borås
Axel Eriksson	Brämhult
Thomas Siesing	Hindås
Matts Martinsson	Bredared
Bror Mårtensson	Sjötofta
Maj-Britt Svenkvist	Borås
Knut Evers	Göteborg
Arne Eriksson	Borgstena
Bengt Svenson	Torestorp
Gösta Andréasson	Göteborg
Kjell Åhman	Borås
Bengt Fridén	Borås
Kjell Davidsson	Sandared
Leif Janlöv	Älekulla
Ulf Klevenfeldt	Varberg
Bror-Ebbe Andersson	Täby
Milan Pureber	Landvetter
Ingvar Gunnesson	Täby
Irene Samuelsson	Borås
Bengt Johanson	Askim
Magnus Bengtsson	Ambjörnarp
Karl-Axel Bengtsson	Finnerödja
Bengt Dahlqvist	Göteborg
Gunnar Henriksson	Hajom
Kent Bäckstrand	Borås
Peder Magnusson	Bredared
Bengt Wennerlund	Båstad
Stig Å Nilsson	Stocksund
Gunnar Berggren	Herrljunga
Conny Ekenhamn	Borås
Lars-Erik Knutsson	Marstrand
Lars Olof Wettéus	Källered
Christer Ström	Timmele
Lennart Klevensparr	Sparsör
Åke Svensson	Holsljunga
Björn Jennerhed	Borås
Arne Bengtsson	Borås
Lars Rönnefeldt	Tidaholm
Lars Rehn	Borås
Åke Svensson	Holsljunga
Margit Alfredsson	Borås
Hans André	Varberg

110527 - 120517

"Kluriga rutan" nr 46

Dragning av tre vinnare, utav 12 inskickade rätta lösningar, erhåller var sin trisslott och de tre är: Ida Jonsson Rångedala, Per-Olof Kinnander Strängnäs och Ulf Klevenfeldt Varberg .

Nuvarande mässliv på vårt gamla I15

FLERA GÅNGER I VECKAN besöks vår fina mäss av något sällskap som firar något, eller som helt enkelt åter en gemensam lunch. Många nu lite äldre stadgade herrar, då ynglingar runt 20 år, träffas gärna för att prata om sin värnpliktstid.

FÖR NÅGRA VECKOR SEDAN träffades fem gamla kamrater, som gick på regementets Instruktörsskola de första åren under sextio-talet och som avslutades mars 1962. Antalet elever då var 17 stycken och kom både från I15 och I17. Flera av dessa blev fast anställda och var kvar på respektive regemente till dess nedläggning. Skolchef var nuvarande överste, tillika Kamratföreningens ordförande, Sven Wergård. Efter utnämningen till furirer började verkligheten med bland annat utbildning av värnpliktiga rekryter. Dessa minnen och den härliga tiden tillsammans återupplivades under träffen.

Efter information från Lars Rehn om de nuvarande förhållandena vid regementet, intogs en gemensam lunch. Alla var mycket positiva till träffen och beslut togs om en ny träff redan i december detta år.

Ingvar o Leif

NÅGRA FRÅN 1944 ÅRS STUDENTKULL återsågs på vår regementsmäss för att fira den dagen i maj för 68 år sedan, då de sprang ut

från Borås Högre allmänna läroverk. Med var bl.a. före detta föreningens ordförande Hans Nyhage, skribenten i vår tidning Per-Olof Kinnander, Bo Tyvik, Britta Helen, Kerstin Sjödin, Märta Nordenhem, Per-Erik Bergstrand, Karl-Erik Anell samt Carl-Magnus Hansson.

Bo Tyvik

I BÖRJAN AV MAJ GÄSTADES VI av ett danssällskap från Göteborg med 40 glada pensionärer. Efter information om regementets historia och visning av mässen intogs lunch. Flera av de manliga besökarna hade gjort sin värnplikt på I15 och dessa kände sig lite nostalgiska efter återseendet av "sitt" regemente. Därefter började dansen, som sedan pågick under hela eftermiddagen. Trötta men glada fylldes sedan bussen och återresan mot hemorten startade.

Lars

Ett glatt danssällskap gästar mässen

Föreningens vårresa till Karlsborg

MED 30 GLADA OCH TREVLIKA medlemmar från vår kamratförening, startade vi vår bussresa från kaserngården, gamla I15, med destination Karlsborg. På vägen upp gjordes en guidad tur i det lilla trevliga Tidaholm. Vår kafferast var planerad till Fjärilsparken i Hjo, men vädrets makter var tyvärr inte med oss så denna intogs inne i bussen – några stycken slank in i ett närbeläget café.

Väl framme i Karlsborg gjorde vi en tur inom området och tittade genom bussrutan på de många intressanta byggnader inom fästningsvallen, uppförd enligt centralförsvarsprincipen. Omedelbart utanför vällen finns Kungsvillan, som var avsedd som bostad för kungafamiljen vid krigsfara. Granne med denna ligger det stora Garnissonsjukhuset, ett av de sju som landet haft och som stod färdigt 1881.

Framme vid det ståtliga "Slutvärnet" mötte vår guide upp och började sin specialtur med att visa oss fästningen från olika platser. Från en höjd inom området fick vi klart

för oss hur stor och mäktigt fästningen är.

Därefter vandrade vi runt i själva museét, som innehåller alla truppslag utom pansar. Vi avslutade vår vandring genom att även göra ett besök på K3:s museum, som ligger i samma byggnad.

Lunchen intogs på "Idas brygga", som har ett mycket fint läge, endast några meter från Göta kanal. Mätta och belättna startade vi hemresan och anlände till Borås kl 18:00.

Lars

Studiegruppen inne bland gator och gränder i den stora fästningen

Kamrater!

SOM VANLIGT MELLAN HÖST- OCH SOMMARNUMMER av Älvsborgarna har vi genomfört vårt årsmöte och förnyat styrelsen. Bosse Andersson ledde oss raskt igenom formalia och avlöstes som vanligt numera av "Apel" med valberedningens genomtänkta och förankrade förslag. Nu blev jag ordförande efter "Bosse" så det blev en förnyelse utan förnygran. Den nygamla styrelsen presenteras för sig.

Det var god uppslutning på årsmötet om också några anmälda kamrater uteblev och vi hade en traditionellt trevlig kväll. Sven-Göran Palm fotograferade som han brukar och resultatet finns nog både här och på vår hemsida.

Av årsprogrammet har vi också avverkat vårt och Försvarsutbildarnas återkommande Kristi Himmelsfärdsresa till Känso, en försvarsupplysningskväll ledd av Försvarsutbildarnas generalsekreterare överste Bengt Sandström, som bland annat delade med sig av sina erfarenheter från Afghanistan samt nu senast Garnisonens dag med en mångfald aktiviteter där förbanden innanför staketet visade upp sig. Det gamla kasernområdet är ingalunda dött om någon nu trodde det. Vi visade Traditionsrummet – Museet och Statens fastighetsverk visade Oskar II: fort inom ramen för sitt Öppna Hemliga rum. Det var en överraskande stor mängd besökare som sökte sig till fortet. En kö ringlade mest hela dagen. En mindre del av besökarna kom till muséet. Bland besökarna var två av Fridolf Askerstads värnpliktiga som ryckte in 1958 och nu passade på att återknyta kontakten.

Det gav anledning till tankar till ett av kamratföreningen huvudproblem: rekryteringen och den tilltagande medelåldern. Hur många värnpliktiga har inte du som medlem utbildat under din aktiva tid? Vart tog de vägen? Har de någon kontakt sinsemellan – några har, det vet vi! Kan de vara intresserade av förnya kontakten med sina kamrater eller befäl från diverse tjänstgöring? Kommer du ihåg några?

Med de sökhjälpmiddel som finns på Internet är det lättare än förut att hitta gamla bekantskaper. Ta gärna kontakt och locka dem till att förnya och fördjupa kontakten hos oss.

Jag önskar alla en trevlig midsommar och en fin och skön sommar!

Fred Backlund

Tack Bosse!

REDAN ÅR 2000 tog Bosse Andersson över ordförandeklubban efter Bengt Delang. Under mer än en dekad har Bosse alltså varit med i ledningen av Göteborgs Garnisons Kamratförening. Under denna tid har mycket hänt. Även om omstrukturering och förnyelse av Försvarsmakten har hållit på ständigt, känns det som om den har eskalerat och bytt ansikte med ett allt högre tempo under senare år.

De internationella insatserna och avskaffandet av värnplikten är några punkter, som radikalt ändrat förhållandena. Turer, som vi "äldre" haft svårt att hänga med i. Att då ha en ordförande, som har ett brett kontaktnät inom organisationen och också förmågan att prata med "bönder på bönders språk och med lärde på latin" har varit värdefullt och tacksamt.

Tack Bosse, för de år du ställt upp och tagit hand om vår Kamratförening, alltid med samma goa smil och en utsträckt hand. Vi är glada att du fortfarande är med och stöttar föreningen, även om ordförandeskapet nu har tagits över av Fred.

*För Göteborgs Garnisons Kamratförening
Kaj Modig*

Välkommen Fred!

JA, NU TAR ALLTÅ FRED BACKLUND ÖVER ordförandeklubban efter Bosse. Jag bad Kamratföreningens styrelseledamöter om en presentation på c:a fem rader där de presenterar sig själva. För gamla Kustartillerister är väl presentation av Fred överflödigt! En "kanonkille" med en göteborgsk glimt i ögonvrån och en som, liksom Bosse, kommit tillbaka hem till Göteborg så fort tillfälle givits under karriären. För alla er andra följer här Freds fem rader:

"Kanske den förste ordföranden som aldrig varit regementschef.

Nu rätt i tiden: Andra generationens invandrare. Född 1940 i Bromma. Far född i St Petersburg, Ryssland, mor i Providence RI USA.

KA officer 1964. Subaltern vid KA4. Följde aspiranter, offkurs-71 till Stockholmsområdet -69. Skolor, stabs- och lärartjänst till -80, åter för CKA RadarS, Cprod och CMF. Blev civil -94."

Vår kamratförening måste ständigt utvecklas och förnyas i takt med omvärlden. Vi säger: Välkommen Fred. Vi tror på dig!

*För Göteborgs Garnisons Kamratförening
Kaj Modig*

Födelsedagar hösten 2012

85 år

Björn Döbeln 24 oktober
Olof Appelbrink 29 oktober
Alfons Hansson 19 november

80 år

Birgit Kjellberg 22 oktober

75 år

Sven-Göran Palm 12 december
Leif Fredén 15 december

70 år

Conny Benjaminsson 16 augusti
Jan-Erik Sjögren 27 december

65 år

Jan Gustavsson 29 december

60 år

Bo Johannesson 16 oktober
Claes Petersson 17 november

Medlemsavgiften för 2012

Du som ännu inte betalat medlemsavgiften ombeds göra det så fort som möjligt. Ditt bidrag är en förutsättning för att Föreningen och verksamheten i traditionsrummen skall kunna drivas vidare.

Styrelsen

E-postadress

Har Du tillgång till e-post så meddela oss denna. Du kan då snabbare få information om kommande aktiviteter inom föreningen samt samverkande kamratföreningar i Göteborg.

Sänd ett mail till g.g.kamratforening@hotmail.com så noterar vi din adress. Olika aktiviteter annonseras också som regel på vår hemsida, http://medlem.spray.se/kamratforeningen_gbg

Styrelsen

Kamratgåvor våren 2012

Ett stort tack till alla ni – närmare 40 personer, som skänkt större eller mindre summor till Föreningen och för drift av Traditionsrummen.

Ett särskilt stort tack till Lennart Stålgren som för tredje gången ihågkommit föreningen med 1.000 kr.

Styrelsen

Ur Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning 1949-04-27 har vi saxat detta reportage om rörligt kustartilleri. Bilden visar en variant av 15,2 cm kanon som enligt tillgänglig info vägde 15 ton. Den byggdes för tvådelad transport, där eldröret färdades på en särskild eldrörsvagn. Det tog upp till tre timmar att gruppera kanonen (M37). Pjäs och eldrörsvagn kördes upp bredvid varandra och en telferbalk restes mellan dem. Därefter hissades eldröret upp med telfern och halades över till det andra fordonet. Som dragbil till lavetter och eldrörsvagnar användes först Skoda 6V men senare Volvo TVC. Den suddiga bilden visar skjutning 1949 och den infällda är från 1918. Läs mer på: kustartilleriet.gearhead.se/

” 102-årig smålandsknekt gillar jordskalv efter kanonskott

SKILLINGARYD (HT:s utsände).

– Ska vi flytta på farbror några mil nu när vi sätter igång och skjuter med landets största rörliga kanoner, sade kustartilleriets skjutskolechef, överstelöjtnant E. J. Norling till Skillingaryds äldste, den 102-årige smålandsknekten Gustaf Gyllensten.

– Flytta på mej, Flytta på mig, kommer aldrig i fråga, ja har varit i knekt i nära 100 år och ja tål dunder, så skjut i, ja stannar, svarade farbror och erbjudandet om en sjukvårdare med öronproppar till låns avvisades lika bestämt. Jag är nästan heldöv, sade Gyllensten, så jag känner bara i marken när i smäller utåv!

Känner i marken ja, det gör man när kustartilleriet bröstar av sina 15,2- och 21-cm. kanoner och skjuter mot landmål i den småländska, klassiskt vordna skjutterrängen runt Skillingaryd. Det dånar och bullrar, eldkaskaderna river ner regnskurar från en annars klarblå aprilhimmel och

några mil borta i fjärran splittras smålandskogen av nerdimpande granater, som är så utstuderat raffinerade att de har radiosändare inbyggda i spetsarna och själva hjälper till att söka upp målen. Skjutskolechefen myser gott bland sina elever, ty de värnpliktiga kanonserviserna utför perfekt vad eldledaren beordrar per etervåg och redan första skottet vid inskjutningen tog blott fem meter från beordrat mål. Men så har man också landets modernaste pjäser i de rörliga batterierna och tack vare amerikanska dragbilar av årsmodell -46 tar man sig också fram var som helst. Ordet skogsmatros blir alltmera berättigt om kustartilleristerna således.

Radiotändrören eller radartändarrören, som de också kallas, har den förnämliga egenskapen att de briserar även om de bara kommer i viss närhet av skjutmålet, fullträff erfordras således ej och med sådana moderna grejor i utrustningen kan kustartilleriet bita ifrån sig väl.

Kustartilleriets informationsofficer, major Karlberg, som på annan plats presenterar det svenska amfibievapnets önskelista – till den verkan det nu hava kan, när landets ministrar nästan helt givit sig flyget i våld – betonar också att vapenutrustningen vid kustartilleriet måste förnyas ständigt. Vapenutvecklingen går raskt, vätskeraketer, radar och hypermodern eldledningsmateriel måste till för att man inte skall halka på efterkälken. Eftersom många av våra fasta pjäser i kustfästningarna består av kanoner från de en gång så stolta pansarskeppen Åran, Wasa m. fl. så skulle en modernisering vara på sin plats. I atomåldern har i bergknallarna nedsprängt kustartilleri med riklig radarutrustning den största chansen att överleva fiendligt flyg.

Singapore erövrades av japanskt fotfolk påpekar bland annat svenska kustartillerister och påvisar att de engelska pjäserna enbart var inriktade mot sjöfronten. När de tassande japanerna i stället kom från ryggsidan, så hade försvaret ingen nytta av de jättestora pjäserna och denna krigserfarenhet har man tagit vara på i vårt land. Rörligt artilleri kan kila omkring efter kusten och ingripa var det behövs och gränsen mellan arméartilleri och kustartilleri utsuddas allt mer. Men – ännu så länge kan knappast arméartilleristerna med framgång bekämpa de svårare sjömålen och därför vill man inte diskutera en sammanslagning av vapenslagen. Ge oss arbetsro i stället, säger de sakkunniga kanonskjutarna och det gör vi nu.

Kustartilleriets önskelista:

1. Lufttorpeder
2. Tätare radarnät
3. Raketartilleri
4. Modernare pjäser för sjöfrontsbatterierna
5. Tidsenligare eldledningsmateriel
6. Arbetsro och åter arbetsro

Informationsofficeren i marinledningen major Gösta Karlberg har av HT utfrågats om svenska kustartilleriets nuläge och hans svar blev en kort men koncentrerad önskelista. Vad säger jultomten Vougt*), som väl nu arbetar febrilt i sin verkstad för att tillgodose försvarsgrenarnas önskningsar?

Buss

*) Allan Vougt var försvarsminister 1945-1951. Red anm.

Bildtext: Kustartillerister till häst 1918 – skogsmatroser!! – skulle säkert förundras om de finge vara med på modern kustartilleriskjutning anno 1949. Pjäserna väger upp mot 35 ton och dras i tre delar av 17 ton tunga dragbilar som ersatt hästarna från 1928. På bilden styr just en radiogranat ut mot sitt mål ett par mil längre bort. Pjäsen är av 15,2 cm kaliber

De nya ombyggda stridsbåtarna Gustav Lundberg och Lasse Leffler

Dop av Stridsbåtar 90E

Amfibiekårsföreningen i Göteborg fick år 2005 ta emot åtta stridsbåt 90E och fem G-båtar från Försvarsmakten. Av de senare var två i så dåligt skick att Föreningen har varit tvungen att skrota dem. Föreningen fick även bogserbåten 754 Björkö, som numera är registrerat som civilt fartyg och är omdöpt till Snövit. Båtarna var utrangerade och i ett mer eller mindre bra skick. Enligt avtalet med Försvarsmakten får Föreningen inte sälja båtarna vidare utan skall, när de inte är reparabla, skrota dem.

Under hösten 2011 och våren 2012 har

föreningen reparerat upp två stridsbåt 90E till ett i det närmaste nyskick för totalt 750 000 kronor, medel som inkommit till Föreningen i form av donationer och uthyrning.

Två av de åtta stridsbåt 90E har styrelsen för Amfibiekårsföreningen beslutat att namnge efter skolchefen för Känslölägret under många år och tillika hedersmedlemmen Gustav Lundberg samt föreningens före detta ordföranden och hedersmedlemmen Lars Leffler.

Den ena av båtarna döptes under senhösten 2011 i Strömstad till Lasse Leffler

av Lasses änka Barbro. Båten kommer att användas av Kostertrafik som ambulansbåt i skärgården utmed västkusten.

Den andra båten döptes i början på maj 2012 till Gustav Lundberg av Gustav själv. Båten kommer tillvidare att ha sin hemmahamn inom Göteborgs Garnison och ligga förtöjd i dess hamn och företrädesvis användas av Försvarsutbildarna vid ungdomsutbildning.

Text och foto Christer Norlander

Årsmötet 2012

Årsmötet den 7 mars 2012 hölls med sedvanliga årsmötesförhandlingar hölls i Bohussalen, FömedC under ordinarie ordförandens ledning.

Styrelsen föredrog verksamhetsberättelsen för verksamhetsåret 2011, varefter styrelsen beviljades ansvarsfrihet för verksamhetsåret ifråga. Styrelsen hade under året tagit fram förslag till ny föreningslogotyp (Älvsborgs Nya Fästning efter målning av Arne Håkansson), samt förslag till nya stadgar. Såväl logotyp som stadgar godkändes av årsmötet.

Ingmar Apelstig, föreningens ständige valberedare, föredrog sitt förslag till styrelse. Samtliga förslag valdes, vilket innebär att styrelsen för 2012 består av följande medlemmar; ordförande Fred Backlund, ledamöter Bo Andersson, Christer Norlander, Peder Lidbark, Kjell Sörquist, Sven-Göran Palm, Lennart Hammarstrand och Niklas Bogestål. Till informatör (sammanhållande för tidningen Älvsborgaren och övriga kallelse m m till föreningsmedlemmarna) valdes Kaj Modig. Då Traditionsrummet numera drivs av Föreningen valdes också en traditionsbe-

varare. Till denna viktiga befattning valdes Gustav Lundberg. Till revisorer och revisors-suppleanter valdes Jan Blom, Lennart Lindgren, Lars Fuxen och Thorild Gustavsson. Till valberedare omvaldes Ingemar Apelstig.

I samband med årsmötet utdelades också veteranårlar till de som varit medlemmar i 20 år. Dessa var: Mats Jonshede, Anders Hyllander, Kent Green, Torbjörn Bertilsson, Peder Lidbark, Fred Backlund, Gunnar Hellekant, Björn Knutsson, och Rolf Allström. De som inte var närvarande får sina veteranårlar hemskickade.

Mötet var väl förberett och klarades av på en halvtimme, varefter årsmötesdeltagarna begav sig till Älvsborgsmässen för middag. Under kaffet, kåserade f.d. ordföranden i Göteborgs Kommunalfullmäktiges presidium, Jörgen Linder, om gatunamn i Göteborg, ett intressant och roande kåseri om gatunamnets tillkomst i Göteborg.

PS. Vid styrelsens konstituerande möte den 14 mars förelades posterna i styrelsen enligt ovan t.h.:

Ordf: Fred Backlund (vald av årsmötet), v. ordf: Bo Andersson, sek: Christer Norlander, skattmästare: Sven-Göran Palm, informatör: Kaj Modig, traditionsbevarare: Gustav Lundberg och Kjell Sörquist som vice traditionsbevarare och som ledamöter: Peder Lidbark, Lennart Hammarstrand och Niklas Bogestål. DS

Text och foto: Sven Göran Palm

Ordföranden tillsammans med nyblivna veteraner. Fr. v. Gunnar Hellekant, Fred Backlund, Peder Lidbark och Anders Hyllander.

Kvinnornas roll i stormaktstidens krig är underskattad. Traditionsföreningarna är i sina uppvisningar måna om att visa upp även kvinnornas roll i vardagslivet för de stora arméerna på sina fälttåg ute i Europa. Läs artikel på sid 5. Bild vid Garnisonens dag 26 maj, Ulrika Roos.

Vid högtidsmiddagen på Älvsborgsmässen den 1 juni fick tre välförtjänta personer från Hemvärdnet motta medaljer av garnisonschefen. Från vänster Karl-Henrik Blücher, Ingegerd Hermond, överste Mikael Åkerström och Ronny Lindergren. Läs artikel på sid 12. Bild Hanseman Samuelsson.

Försvarsmaktsdagar i Göteborg 30 aug - 1 sept

Ovan: Till hösten blir det åter militärutövning. Se denna pansarterrängbil och mycket annat. Läs programmet på sid 6 i tidningen!

BORÅS MILITÄRMUSIKFESTIVAL

25 AUGUSTI 2012

Besök Borås med sina shoppingcentra,
djurpark, museer och skulpturvandringar.

Ge dig och familjen en heldag med
gratis pampig militärmusik!

Se programmet på: www.hvmkboras.se

BORASCITY.SE

